

De partij van Drees, Den Uyl en Kok is overgenomen door de extremisten van GroenLinks - en dat levert niks op

Posted on 6 november 2025 by Derk Jan Eppink

Het is opmerkelijk hoezeer het begrip 'midden' voorbijtrekt als een trein waarachter een andere trein ongemerkt passeert: de noodgreep van GroenLinks-PvdA. De bijna gefuseerde partij heeft zich herdoopt tot 'midden' met het oog op de kabinetsformatie, onder toejuiching van de publieke omroep. Er moet immers een 'middenkabinet' komen van D66, VVD, CDA én GroenLinks-PvdA. Een 'middenkabinet' betekent vervolgens dat alles rechts van de VVD wordt afgedaan als 'radicaal-rechts', 'extreem-rechts' en/of fascistisch. Verkenner Wouter Koolmees (D66) gaat op safari in dit terrein.

De term 'middenkabinet' moet verhullen dat het huwelijk tussen GroenLinks en PvdA eigenlijk een vijandige overname is. Frans Timmermans, die zichzelf al premier van gidsland Nederland waande, is opgevolgd door Jesse Klaver, het

gezicht van GroenLinks. Tweede op de lijst, vroegere PvdA-wethouder in Tilburg Esmah Lahlah, bleek een brokkenpiloot. Daarop volgt Kati Piri, die beter past bij GroenLinks dan de PvdA, en vervolgens Lisa Westerveld, GroenLinks. Zo is de PvdA, een partij met een lange naoorlogse traditie, opgeslokt door GroenLinks. Enkel een bijziende kan deze fusiepartij 'middenpartij' noemen. De erfenis van Willem Drees, Joop den Uyl en Wim Kok is verdampt.

'Neue Mitte'

De truc is niet nieuw. In Duitsland spreekt links van '*die neue Mitte*'. Het politieke midden bestond daar traditioneel uit de SPD aan de linkerkzijde, en de CDU/CSU aan de rechterzijde. Later verschenen *Die Grünen* op het toneel en als restant van de voormalige DDR ook *Die Linke*. In 2021 werd de regering van Olaf Scholz (SPD) gevormd, met groenen en liberalen. Deze combinatie kwam eind november 2024 ten val. De groenen, net zo extreem als GroenLinks, herdoopten zich samen met de SPD tot '*Die neue Mitte*'. Links begon voortaan pas bij *Die Linke*, een nazaat uit het DDR-tijdperk. Daarmee waren CDU/CSU 'rechts-radicaal' en *Alternative für Deutschland* (AfD) 'extreem-rechts' en 'fascistisch'. Daartegen demonstreerden vervolgens gesubsidieerde ngo's zoals '*Omas gegen Rechts*'. Links herverkavelde de politieke kaart, noemde zichzelf 'midden' en verdoemde 'rechts'.

In Nederland zijn politieke verschuivingen getalsmatig groter, maar is het patroon amper veranderd. Wie 'midden' neemt als breuklijn ziet op links enkele centrum-linkse en linksere partijen en op rechts het spiegelbeeld. De meeste kiezers die hun keuze veranderen, doen dat ófwel aan de linkerkzijde óf aan de rechterzijde. Maar het verkeer over de breuklijn heen is gering. In Nederland stemt een derde tot ten hoogste 40 procent links en 60 procent rechts. De uitkomst is afhankelijk van de combinatie lijsttrekkers en dominerende thema's, zoals wonen, werk, migratie, zorg, onderwijs enzovoort. De meeste kiezers richten zich op '*bread and butter issues*' dichtbij huis.

'Gaza' trok grote vernielingen door het Nederlandse politieke landschap. Dat begon op 13 november 2023 toen Greta Thunberg een demonstratie van GroenLinks-PvdA in Amsterdam toesprak. Zij zou over klimaat spreken maar riep leuzen over Gaza. Tot vreugde van GroenLinks-aanhangers, terwijl de PvdA-aanhang de adem werd afgesneden. De taalvaardige Timmermans kwam woorden tekort. Daarna radicaliseerde zijn standpunt naar dat van GroenLinks. De traditionele joodse PvdA-

aanhang werd over boord gegooid. Het overnameproces vorderde gestaag en eindigde met een verpletterende nederlaag op 29 oktober.

CDA-lijsttrekker Henri Bontenbal zou later in dezelfde val trappen met kritiek op Israël, wat in christelijke kring niet gebruikelijk is. Nadien maakte hij de fout islamitische scholen de hand boven het hoofd te houden met hun afwerende standpunt over homoseksualiteit. Bontenbal had de premierbonus in handen maar zwaaide té ver naar links. Voor DENK leek Gaza een cadeau, maar de raaskallende Stephan van Baarle werd niet beloond. De Partij voor de Dieren verliet het kippenhok en paradeerde met de Palestijnse vlag. De Tweede Kamer werd het toneel van carnavaleske voorstellingen, in de veronderstelling dat Israël luistert. Wellicht vervelend, maar de invloed van Nederland op de rest van de wereld cirkelt al eeuwen rondom het nulpunt.

In de VVD eist de breuklijn links-rechts *Fingerspitzengefühl*. Gaat de VVD-top té ver naar links dan verliest ze stemmen aan rechts. gaat ze té ver naar rechts dan verschijnen er boze oudgedienden op televisie. VVD-lijsttrekker Dilan Yeşilgöz veranderde het geweer te vaak van schouder. Eerst sloot ze de PVV uit waarna ze in juni GroenLinks-PvdA 'een normale partij' noemde. Dat laatste bezorgde haar een enorme neergang in de opiniepeilingen. Het keerpunt kwam toen ze GroenLinks-PvdA uitsloot, waarna ze uiteindelijk met slechts een klein verlies genoeg moest nemen. In de formatie komt Yeşilgöz het meest onder druk te staan.

Dolende christelijke kudde

Een bijkomende factor was de dolende christelijke kudde die zich onprettig voelde bij het CDA. In 2023 kwam die kudde in beweging en volgde de profetische leidsman Pieter Omtzigt met zijn Nieuw Sociaal Contract (NSC). De partij kwam uit het niets, maar verdween ook weer in het niets. De stemmen gingen grotendeels terug naar het CDA. Dat is niet naar het 'nieuwe midden', maar roulatie van stemmen binnen het midden.

De 'midden-discussie' duikt vooral op omdat zich mogelijk een centrumrechtse coalitie aftekent van D66, VVD, CDA en JA21 met wellicht ook BBB. Vooral JA21 en BBB krijgen het predicaat 'radicaal-rechts'. Nu GroenLinks-PvdA (de 'geruzie-fusie' is er nog niet) verliezer is en zich positioneert als 'midden', zijn JA21 en BBB in het linkse zonnestelsel ergens in de buitenkring: slecht, onaanvaardbaar. 'Progressieve' media propageren dat beeld want hun linkse lievelingen mogen niet buiten de boot

vallen. JA21 en BBB zijn echter het resultaat van grotere partijen die steken lieten vallen: het CDA vervreemde zich van de boeren, terwijl JA21 zich nestelde tussen de PVV en de VVD. De traditionele partijen zeggen: die nieuwelingen kunnen niet besturen. Alsof PvdA, CDA, VVD en D66 daarin wél uitblonken. Er moet altijd politieke concurrentie zijn die falende partijen afstraft. Dat is democratie.

Natuurlijk hebben nieuwe partijen wel aanloopproblemen. Ooit bestond de Nederlandse ambtenarij uit ambtenaren die burgers dienden. Maar grote delen van de ministeries zijn gepolitiseerd en hoge ambtenaren zitten niet te wachten op bewindslieden van partijen die zij niet lusten.

Markant was het zeer leesbare boek(je) van Marjolein Faber: *Mij krijgen ze niet klein*. De PVV-politica werd minister van Asiel en Migratie op het ministerie van Justitie. Nu is Faber niet het meest diplomatieke type. Ze is recht door zee en dat zijn ministeries niet gewend. Zij werd gedoogd en tegelijk bureaucratisch tegengewerkt. Eigenlijk zat ze op dat ministerie geïsoleerd met slechts een medewerker en een woordvoerder. Het gros van de ambtenaren was het oneens met haar beleid, al verwierf ze in de loop van de tijd wel krediet. Rechtsere partijen hebben geen *Hausmacht* op een ministerie. Sterker nog: hoge ambtenaren vormen juist hun tegenmacht.

‘Kitchen cabinet’

In de Europese Commissie hebben commissarissen een zogenoemd *kitchen cabinet* van zes personen plus staf die het beleid van de commissaris doordrukken in het bureaucratische systeem. Als die commissaris alléén komt, is hij gevangene van het apparaat. Het *kitchen cabinet* geeft hem de nodige bestuurskracht.

Daaraan heeft het ontbroken in het kabinet-Schoof omdat vooral ministers van PVV-huize amper bestuurskracht konden ontwikkelen. De VVD werkte vanuit een netwerk en, zo blijkt uit de verhalen van Faber, gristen de hoofdprijs meestal weg onder de neus van de PVV'ers. Coalitiepartner NSC ontbrak het aan structuur en leek op een reizend circus. Kernprobleem: sommige ministeries zijn zo ‘verpolitiekt’ dat ze feitelijk onbestuurbaar worden zodra ander beleid wordt vereist. Gevolg: Den Haag ‘zit op slot’. Neem het ministerie van Buitenlandse Zaken. De woke-agenda regeerde, protesterend personeel stond voor de deur en boze ex-ambassadeurs verschenen in de media. Ooit het beste ministerie, nu verworpen tot een linkse ngo.

Bestuurskracht is: ministers geven leiding, ambtenaren dienen en niet het omgekeerde.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee, ook straks in het nieuwe jaar? [**Doneren kan zo.**](#) **Hartelijk dank!**

Donateurs kunnen nu ook reageren op recente artikelen, video's en podcasts en ter publicatie in Wynia's Week aanbieden. Stuur uw reacties aan reacties@wyniasweek.nl. Vergeet niet uw naam en woonplaats te vermelden (en, alleen voor de redactie: telefoonnummer en adres). Niet korter dan 50 woorden, niet langer dan 150 woorden. **Welkom!**